

**Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Alanların Aylıklarının Yükseltilmesi Hakkında Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olu-
nan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Bütçe ve Plan Komisyonları
Raporları. (M. Meclisi : 1/101; C. Senatosu : 1/563)**

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 77)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1472*

7. 6. 1978

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 6. 6. 1978 tarihli 154 ncü Birleşiminde öncelikle görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, Vatani hizmet tertibinden aylık alanların aylıklarının yükseltilmesi hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla,

*Cahit Karakaş
Millet Meclisi Başkanı*

Not : Bu tasarı 9. 3. 1978 tarihinde Başkanlıkça Plan Komisyonuna havale edilmiş ve Genel Kurulun 6. 6. 1978 tarihli 154 ncü Birleşiminde öncelikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 77)

*TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Başkanlığı
Sayı : 101-244/04011*

7 . 3 . 1978

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 3. 3. 1978 tarihinde kararlaştırılan «Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Alanların Aylıklarının Yükseltilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

*Bülent Ecevit
Başbakan*

G E R E K Ç E

Bütçe kanunlarına bağlı (C) işaretli cetvelde ismen gösterilen ve Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasında üstün hizmetleri bulunan, Sivas Kongresince seçilen Temsil Heyeti üyeleri ile eş ve çocuklarına, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Birinci döneminde bulunan üyeler ile eş ve çocuklarına, Kurtuluş Savaşı ve iç isyanların bastırılmasında üstün başarılarından dolayı kendileri veya şehit olanların dul ve yetimleri ile Kore Savaşında büyük fedakârlık göstermiş bulunanların kendilerine, şehit olanların dul ve yetimlerine ve diğer taraftan ge-

rek istihbarat teşkilatında görevin yapımı sırasında hayatlarını kaybedenlerin dul ve yetimleri ve gerek yurt dışında vazifeleri başında Türk düşmanları tarafından caniyane bir şekilde öldürülen büyükelçilerimiz, konsoloslularımızın dul ve yetimlerine özel kanunlarla vatani hizmet tertibinden bağlanmış bulunan aylıkların sabit birer rakamı olmasından dolayı, diğer emekli dul ve yetim aylıklarına yapılan artışlara paralel olarak artırılması vatana üstün görevleri ifa etmiş kişiler ile bunların dul ve yetimlerine devamlı şikâyet konusu olmakta idi.

5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununa ek olarak yürürlüğe giren 11 . 7 . 1971 tarih ve 1425 sayılı Kanunun geçici 4 ncü maddesiyle her ne kadar, belirlenen aylıklar % 100 oranında artırılmış ise de bu artış sınırlı olmuş ve bugün için bir değer ifadesinden uzak kalmıştır.

Bu nedenle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun uygulanması ile personel ve emekli rejimimizde kabul edilen katsayı ve gösterge esasının özel kanunları uyarınca vatani hizmet tertibinden aylık alanlara da uygulanması ve her yıl Bütçe Kanunu ile belirlenen katsayı da yapılacak düzenlemeler ile, bunlara da belirli bir oranda aylık artışı sağlanması bu tasarı ile sağlanacak ve böylelikle öteden beri devam eden bir eşitsizlik giderilmiş olacaktır.

Her ne kadar bu husus 1978 yılı Bütçe Kanununa konulan geçici bir madde ile halledilmiş ise de, Bütçe kanunları bir yıl süre ile yürürlükte bulunduğundan, devamlılık arz etmemektedir.

Konunun belirlenen nedenlerle devamlılık arz etmesi ve bir esasa bağlanması TBMM'ce yürürlüğe konulacak bir kanun ile düzenlenmesi zorunlu bulunmaktadır.

8 . 8 . 1977

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

«Özel Kanunlarla bağlanmış vatani hizmet tertibinden aylık alanların aylıklarının artırılmasına dair kanun» teklifini benimsemiş bulunuyorum.

İşleme konulmasını emir ve delaletlerine arz ederim.

Saygılarımla.

Cumhuriyet Senatosu Bitlis Üyesi

Kâmran İnan

7 . 6 . 1976

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

«Özel Kanunlarla bağlanmış vatani hizmet tertibinden aylık alanların aylıklarının artırılmasına dair kanun» teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğine saygı ile arz ederiz.

Bitlis Senatörü
Kâmran İnan

İzmir Senatörü
Mümin Kırılı

G E R E K Ç E

Vatana ve millete her sahada büyük hizmetler yapmış, vatan ve millet için kahramanlıklar ve yararlıklar göstermiş ve bu vesile ile vatani hizmet tertibinden kendilerine veya dul ve yetimlerine özel kanunlar ile aylık bağlanmış kişilerin bugün almakta buldukları aylıklar, günün geçim şartları ile kıyas kabul etmeyecek derecede azdır.

İçlerinde 300 Türk lirasının altında aylık almakta olanlar da vardır. Aylıklar da farklı tarihlerde konulan özel kanunlar ile bağlandığından ayrı ayrı rakamları göstermektedir.

İşbu kanun teklifimiz, vatani hizmet tertibinden aylık almakta olanların, aylıklarının günün sosyal ve ekonomik şartlarına uygunluğunu sağlamak ve hak sahipleri arasında aylık yönünden bir paralellik temin etmek amacı ile hazırlanmıştır.

CUMHURİYET SENATOSU
GENEL SEKRETERLİĞİ

Kanunlar Müdürlüğü

8 . 6 . 1978

TASARI VEYA TEKLİFİN

Sıra Sayısı

M. M. C. S.

ÖZETİ

77 Vatani hizmet tertibinden aylık alanların aylıklarının yükseltilmesi hakkında kanun tasarısı.

MİLLET MECLİSİNDE KALDIĞI SÜRE : 89 gün

CUMHURİYET SENATOSUNDA KALACAĞI SÜRE : 89 gün

SÜRENİN BİTİŞ TARİHİ : 3 Eylül 1978

TASARI VEYA TEKLİFİN HAVALE EDİLDİĞİ
KOMİSYONLAR, TANINAN SÜRE (Gün)

1 — Bütçe ve Plan Komisyonuna,
Gündeme : 14 . 6 . 1978

İşin niteliğine göre (15 gün)

Bütçe ve Plan Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plan Komisyonu
Esas No. : 1/563
Karar No. : 5

12 . 6 . 1978

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Genel Kurulunun 6 . 6 . 1978 tarihli 154 ncü Birleşiminde öncelikle görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, vatani hizmet tertibinden aylık alanların aylıklarının yükseltilmesi hakkında kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 7 . 6 . 1978 günlü ve 1472 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmiştir. Cumhuriyet Senatosu Başkanlığınca da 8 . 6 . 1978 gününde Komisyonumuza gönderilmiş ve Komisyonumuzun 12 . 6 . 1978 günlü toplantısında, Maliye Bakanlığı ile TC Emekli Sandığı temsilcileri de hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere edilmiştir.

Bütçe kanunlarına bağlı (Ç) işaretli cetvelde ismem gösterilen ve Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasında üstün hizmetleri bulunan, Sivas Kongresince seçilen temsil heyeti üyeleri ile eş ve çocuklarına, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Birinci Döneminde bulunan üyeler ile eş ve çocuklarına, Kurtuluş Savaşı ve iç işyanların bastırılmasında üstün başarılarından dolayı kendilerine veya şehit olanların dul ve yetimleri ile Kore Savaşında büyük fedakârlık göstermiş bulunanların kendilerine, şehit olanların dul ve yetimlerine ve diğer taraftan istihbarat teşkilatında görevin yapımı sırasında hayatlarını kaybedenlerin dul ve yetimleri ve yurt dışında vazifeleri başında şehit edilen Büyükelçilerimiz, Konsoloslarımızın dul ve yetimlerine özel kanunlarla vatani hizmet tertibinden bağlanmış bulunan aylıkların sabit birer rakam olmasından dolayı, diğer emekli dul ve yetim aylıklarına yapılan artışlara paralel olarak artırılması gerekmektedir.

5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanununa ek olarak yürürlüğe giren 1425 sayılı Kanunun geçici 4 ncü maddesiyle her ne kadar belirlenen aylıklar % 100 oranında artırılmış ise de bu artış sınırlı olmuş ve bugün için bir değer ifade etmemektedir. 657 sayılı Yasa uygulaması ile personel ve emekli rejiminde katsayı ve gösterge esasına gidilerek çağımızdaki enflasyonist gidişin etkilerinden memur ve emeklileri koruma ilkesi benimsenmiş-

tir. Buna paralel olarak işçiler ve işçi emeklileri de asgari ücretin düzenlenmesi ve toplu sözleşmeler yolu ile emekli tablolarında ve göstergelerinde yapılacak düzenlemelerle ekonomik sıkıntılardan günün koşullarına göre kurtarılmaktadır.

Toplumun her kesiminde sosyal adalet ilkeleri benimsenerek ekonomik sıkıntılardan arınmak için yasal düzenlemelere gidilmesi Anayasamızdaki sosyal adalet anlayışının bir sonucudur.

Yıllarca önce üstün meziyetleri ile son derece hassas dönemlerde yararlıklar gösterenlerin kendilerine, eşlerine veya yakınlarına miktar da belirtilerek aylık bağlanmıştır. Hızlı enflasyonist gidiş sonucu bu aylıklar son derece az rakamlar olarak kalmışlardır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu kesimden aylık alanların ekonomik sıkıntılarını gidermek için 1978 yılı Bütçesi görüşülürken katsayı ve gösterge usulü ittifakla benimsenmiştir. Bu düzenlemenin adil ve kalıcı olması için bu yasanın hazırlanması zorunluluğu doğmuştur.

Yararlığı görülenlere, eşlerine, yakınlarına bağlanan aylıklar şahsi olup miras ve emeklilik hükümlerinde olduğu gibi mirasçılara intikali söz konusu değildir. Birinci Büyük Millet Meclisi üyeleri ile Sivas Kongresi üyelerine bağlanan maaşların bazı şartlarla vârislerine intikali hakkındaki hükümler saklı tutulmuştur.

Komisyonomuz; Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasında, Kurtuluş Savaşında, iç isyanlarda üstün hizmetleri geçen, şehit olanlarla yurt dışında görevleri başında caniyane teşebbüsler sonucu öldürülen Büyükelçi ve Konsoloslarımızın kendilerine, dul eşlerine ve yakınlarına maaş bağlamada maddi ölçüyü ikinci plana itip manevi değerini yurt severliğin gereği olarak ölçü almak suretiyle hareket etmiştir. Bunun somut sonucu olarak da ölüm halinde geriye kalan eşi ile birden fazla çocuk bırakması halinde yasa ile bağlanacak maaşlarda bir değişiklik düşünmemiştir. Eş için 300 gösterge, yakınları için 200 gösterge esas alınmıştır. Aksi düşünce, göstergedeki miktar dondurulup tek çocuk olması halinde 200 gösterge, dört çocuk olması halinde bölünme sonucu her çocuk için göstergenin 50'ye indirilmesi gibi yasanın temel esprisine ters durumlar ortaya çıkar.

Tasarım belirlenen gerekçelerin ışığında, Komisyonomuzca da olumlu bulunmuş, görüşmelere Millet Meclisinin kabul ettiği metin esas alınarak maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Komisyonomuz; Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddelerini aynen kabul etmiştir.

Komisyonomuz; vatani hizmet tertibinden aylık alanların daha fazla mağdur olmamalarını gözönüne alarak, anılan tasarının biran önce yasalaşmasında yarar gördüğünden, Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulmasını da karar altına almıştır.

İşbu raporumuz, Genel Kurulun olurlarına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Trabzon <i>Hasan Güven</i>	Başkanvekili Zonguldak Söz hakkım mahfuzdur <i>Ahmet Demir Yüce</i>	Sözcü Balıkesir <i>Nejat Sarıcalı</i>
Kâtip Niğde Abdullah Emre İleri Toplantıda bulunamadı	Afyonkarahisar Kâzım Karaağaçlıoğlu Toplantıda bulunamadı	Ankara Söz hakkım mahfuzdur <i>Yiğit Köker</i>
Aydın İskender Cenap Ege Toplantıda bulunamadı	Bolu <i>Neş'et Akmandor</i>	Cumhurbaşkanınca S. Ü. <i>Zeyyat Baykara</i>
Erzincan Niyazi Ünsal Toplantıda bulunamadı	Kars <i>Muzaffer Şamiloğlu</i>	Konya <i>Mukbil Abay</i>
Ordu <i>İdris Gürsoy</i>	Samsun <i>Bahri Cömert</i>	Tabii Üye <i>Suphi Karaman</i>

CUMHURİYET SENATOSU BİTLİS ÜYESİ
KÂMRAN İNAN'IN TEKLİFİ

Özel Kanunlarla Bağlanmış Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Alanların Aylıklarının Artırılmasına Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — Özel Kanunlar ile bağlanmış vatani hizmet tertibinden aylık almakta olanların aylıkları, 200 gösterge rakamının bütçe kanunları ile tespit edilecek katsayı ile çarpımı tutarı, esas alınarak tespit edilir.

MADDE 2. — Bu Kanun 1 Mart 1976 tarihinden geçerli olmak üzere yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Maliye Bakanı yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Alanların Aylıklarının Yükseltilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Bütçe kanunlarına bağlı (Ç) işaretiyle cetvelde ismen gösterilmek suretiyle vatani hizmet tertibinden aylık alanların almakta oldukları aylıklar yerine, aşağıdaki esaslara göre tespit edilecek aylıklar ödenir.

a) Aylıkların hesabında gösterge ve katsayı esasını uygulanır.

b) Gösterge rakamları kendileri için 300, dul eşleri için 200, yetim ve diğer yakınları için 100'dür.

c) Aylıkların miktarı yukarıda belirtilen gösterge rakamlarının bütçe kanunlarında gösterilen katsayısı ile çarpılması suretiyle bulunur. Ancak bu şekilde hesaplanacak aylık miktarı önceki aylıklarından az olduğunda eski aylıkların ödenmesine devam olunur.

d) Bu Kanunun kapsamına girenlerle ilgili özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

MADDE 2. — Bu Kanun 1 . 3 . 1978 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL
ETTİĞİ METİN

Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Alanların Aylıklarının Yükseltilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Bütçe kanunlarına bağlı (Ç) işareti cetvelde ismen gösterilmek suretiyle vatani hizmet tertibinden aylık alanların almakta oldukları aylıklar yerine, aşağıdaki esaslara göre tespit edilecek aylıklar ödenir.

a) Aylıkların hesabında gösterge ve katsayı esasları uygulanır.

b) Gösterge rakamları kendileri için 400, dul eşleri için 300, yetim ve diğer yakınları için 200'dür.

c) Aylıkların miktarı yukarıda belirtilen gösterge rakamlarının bütçe kanunlarında gösterilen katsayı ile çarpılması suretiyle bulunur. Ancak bu şekilde hesaplanacak aylık miktarı önceki aylıklarından az olduğunda eski aylıkların ödenmesine devam olunur.

d) Bu Kanunun kapsamına girenlerle ilgili özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

MADDE 2. — Bu Kanun 1 . 3 . 1978 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BÜTÇE VE PLAN KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Alanların Aylıklarının Yükseltilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

